РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

на Росен Петков Балтов

на тема: „БЕЗНАЛИЧНИ АКЦИИ" за придобиване на образователна и научна степен „доктор"
Професионално направление 03.06. Право
Гражданско и семейно право: 05.05.08

Рецензент: доц. д-р Антон Грозданов
ВСУ „Черноризец Храбър"
Професионално направление: 03.06. „Право"
Гражданско и семейно право 05.05.08.

1. Росен Петков Балтов, задочен докторант при Българска академия на науките, Институт за държавата и правото, Секция по гражданскоправни науки е представил за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „Безналични акции".
Научен ръководител доц. д-р Григор Григоров.

Дисертацията, в обем 218 страници е структурирана, както следва: Списък на използваните съкращения; Увод; Глава първа: Безналичната акция като ценна книга; Глава втора: Сделки с безналични акции; Глава трета: Други сделки и правни действия с безналични акции; Заключение; Използвана литература – 60 /шестдесет/ източника на български език и 5/пет/ на английски език. Бележките под линия са 173 /сто седемдесет и три/.
По темата на дисертацията са разработени и публикувани 11 /единадесет/ статии и научни доклади:
„За правната същност на безналичната акция". В: сп. „Търговско право", кн.2/2013;
„Правен режим на дейността на Централния депозитар", В: сб. „Известия на Съюза на учените-Варна", серия „Хуманитарни науки", 1/2014;
„Делба на безналични акции". Доклад, изнесен на годишна научна конференция по проблемите на законодателството и правоприлагането на бизнеса в Република България и Европа, УНСС, том I/2014;
„Централният депозитар и неговата отговорност." В: сб. „Научни трудове на Института за държавата и правото" за 2015;

„Наследяване и завет на безналични акции", В: сп. „Търговско и облигационно право", кн.1/2015;

„Отговорност на Централния депозитар", В: сп. „Търговско и облигационно право", кн.4/2015;

„Даване на безналични акции вместо изпълнение", В: сп. „Търговско и облигационно право", кн.6/2015;

„Запор и принудително изпълнение върху базналични акции" В: сп.Търговско и облигационно право", кн.10/2015;

„Безналични акции. Минало, настояще и бъдеще. Прехвърляне на безналични акции", В: сп. „Общество и право", бр.7/2015;

„Прехвърляне на безналични акции в Съединените американски щати", В: сп. „Общество и право", бр. 8/2015;

„Репо сделки с базналични акции", В: сп. „Търговско и облигационно право", кн.1/2016.

2. Докторантът Росен Петков Балтов е роден през 1966 г. в гр. Варна. Завършил е специалност „Право" във ВСУ „Черноризец Храбър" през 1998 г. От 1999 г. г-н Балтов работи като съдия по вписванията в Службата по вписванията при Агенцията по вписванията – гр. Варна.

В периода 1998-1999 г. докторантът е бил хоноруван преподавател по дисциплината „ Международно публично право" във ВСУ „Черноризец Храбър".

От 1999 до 2000 г. г-н Балтов е бил хоноруван преподавател по дисциплината „Търговско право" в Технически университет – Варна.

В периода 2005-2010 г. докторантът е преминал успешно обучителни курсове по различна правна тематика – съответно при Национален институт на правосъдието / 2009-2010/; Консорциум „Обучение по право" /2010/; и Център за професионално обучение към „Контеса" АД / 2007/.

Росен Петков Балтов е изпълнил нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор".

3. Дисертационният труд има за предмет на изследване актуален и значим за правната теория и практиката проблем – безналичните акции.

3.1. В уводната част /с.7-12/ докторантът правилно и обосновано очертава актуалността, обекта /предмета/, задачата и целта на изследването: формулиране на правната характеристика на безналичната акция.

Посочени са използваните методи на изследване: исторически, системноправен, диалектически, аналитично-критичен и сравнителноправен.

В тази връзка считам, че сред посочените методи доминиращо място в изследването заемат историческият и системно-правният.

3.2. Глава първа е посветена на безналичната акция като ценна книга.

В тази част от изследването авторът правилно и обосновано достига до извода, че безналичната акция не е вещ. Решителен аргумент в тази посока извлича от уредбата на оригинерния способ за придобиване право на собственост – чл. 78, ал.1 ЗС /с.69/. В подкрепа на този извод коректно се посочват и редица становища, изразени в специализираната търговскоправна литература.

Авторът обосновава твърдението, че безналичната акция може да бъде предмет на особен залог по смисъла на чл. 4, ал.1, т.1 ЗОЗ /с.66/.

Считам, че най-съществения приносен момент в тази част от изследването се съдържа в извода, че безналичната акция като сложно и комплексно субективно право на членство в акционерно дружество е гарантирана от закона възможност на едно лице, което е неин собственик, да иска определено от закона и устава поведение от страна на акционерното дружество, което ще му осигури необезпокоявано упражняване на правата по нея /с.70-71/.

3.3. Глава втора е посветена на сделките с безналични акции.

Авторът започва с общо описание на разпоредителните сделки с безналични акции от гледна точка на някои чужди законодателства от континенталната и англосаксонската правни системи – САЩ, Великобритания, Германия и Австрия /с.73-96/.

Считам, че тази част от изследването има познавателен характер и може да бъде полезна, както за научни работници по право, така и за практикуващи юристи и икономисти.

В следващите части от изложението последователно са изследвани предлагането, емитирането, прехвърлянето, дарението, апортирането, наследяването, завета и делбата на безналичните акции от гледище на действащото българско законодателство.

Авторът аргументирано обосновава твърдението, че ако акционерно дружество емитира безналични акции, това не означава, че трябва задължително да е публично дружество.

В този смисъл е вярна направената констатация, че голяма част от емисиите безналични акции, регистрирани в Централния депозитар, в момента са на непублични дружества. Няма правна пречка акционерно дружество да притежава, както налични така и безналични акции, като единственото изискване е те да бъдат от различни емисии /с.125/.

Оценявам положително и опита на автора за изясяване особеностите на публичното предлагане на безналични акции на приватизационния пазар /с.121-124/.

На следващо място авторът обосновано навежда, че понятието за публично дружество е по-тясно от това за емитент на финансови инструменти от гледна точка на ЗППЦК и на ЗПФИ.

Съществени приносни елементи с подчертана практическа стойност в изследването се установяват по отношение апортирането и делбата на безналичните акции.

Авторът аргументирано обосновава извода, че апортът на безналичните акции следва строго да се диференцира от регулираните пазари на ценни книги и в този смисъл остава извън приложното поле на специалния ЗППЦК /с.146/.

Приемам за научно-обоснована тезата, че в правния мир липсва специална нормативна уредба за делбата на безналичните акции. В тази връзка авторът е направил – макар и с обща формулировка подходящо предложение de lege ferenda, аргументи за което е почерпил и от съдебната практика /с.151-157/.

3.4. Приносни елементи с теоретична и практическа стойност в глава трета на дисертационния труд се установяват при анализа на късите продажби и репо сделките с безналични акции, както и относно принудителното изпълнение върху тях.

Казаното се отнася най-вече за:

а/ частта, в която се прави опит за изясняване същността на репо-сделката през призмата, както на действащото българско законодателство, така и чрез позоваване на становище, изразено в чуждестранната специализирана литература /с.188-191/;

б/ частта, в която се изясняват особеностите на публичната продан на безналични акции /с.207-208/.

3.5. В заключителната част са систематизирани научните приноси и направените предложения de lege ferenda.

3.6. Представеният автореферат в обем от 44 страници отговаря на нормативните изисквания. Съдържанието е съобразено с дисертационния труд и правилно отразява неговите основни положения.

4. По дисертационния труд могат да се направят редица критични бележки и препоръки:

4.1. Употребен е изразът „Европейски източници" /с.18/. Този подход е неправилен, тъй като от съдържанието на съответния параграф е видно, че авторът посочва само източници от правото на Европейския съюз.

4.2. На някои места изложението има предимно описателен характер, което до известна степен отдалечава изследването от дисертационния му характер.

Така например, авторът разглежда общото понятие за акция, което е добре известно на юристите от учебната и коментарната търговскоправна литература /с.29-58/.

4.3. Разгледано е прехвърлянето на безналичните акции от гледна точка на някои чужди законодателства /САЩ, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, Германия и Австрия/ твърде изолирано – без да се открояват съответните прилики и отлики с действащото българско законодателство /с.73-96/.

4.4. Считам, че авторът е следвало да се въздържа от позоваване на актове, постановени от районни и окръжни съдилища и да се ограничи само до правосъдната и тълкувателна практика /ако има такава/ на ВКС на РБългария. В тази връзка не считам за удачно съдебните актове да бъдат възпроизвеждани в основния текст – вместо под линия.

4.5.Сравнителноправното разглеждане на безналичната акция и дружествения дял в дружество с ограничена отговорност /с.71-72/ се нуждае от допълнителен анализ и аргументация. Авторът възпроизвежда механично и безкритично поддържаната от някои комерсиалисти теза, че личните качества на

акционерите в АД нямат съществено значение, за разлика от личните качества на съдружниците в ООД /с. 72/. Този извод не кореспондира, както със закона /чл.64, ал. 3 ТЗ/, така и с търговската практика.

4.6. На някои места в изложението е допуснато неточно цитиране на отделни разпоредби – например, при цитиране на чл.169 и 171 ПДЦД са употребени думите „безналични акции", а в действителност са употребени думите „финансови инструменти" /с.144/.

Забелязват се и позоваванията на несъществуващи разпоредби – например ал. 7 на пар.7 от ДР на ЗПСК – при положение, че този параграф се състои от 5 алинеи /с.122/.

4.7. В списъка на използваните съкращения не са включени такива, които се срещат на редица места в изложението – например СКС – /система за клиринг и сетълмент/, ПДЦД /Правилник за дейността на Централния депозитар/, НЦД /Наредба № 8 от 2003 за Централния депозитар/ и др.

4.8. Препоръчвам на автора – преди да предаде дисертацията за отпечатване - да направи опит за теоретично развиване на въпроса: допустимо ли е да се емитират привилегировани безналични акции, които дават гарантиран или допълнителен дивидент. В тази насока той би могъл да развие тезата, чрез тълкуване по аргумент от разпоредбите на чл.111, ал.4 ЗППЦК, чл.6, ал.5 ЗДСИЦ и чл.88 и сл. ПДЦД в сила от 1 януари 2014 г.

4.9. В същия смисъл препоръчвам на автора да развие аналитично приликите и отликите между удостоверението за акция по английското законодателство /разгледано на с.90-91/ и временното удостоверение по чл.167 ТЗ и удостоверителния документ, издаван от Централния депозитар по реда на чл.34 от Наредба № 8 от 2003 г. за Централния депозитар.

5. Отчитам сложността на проблематиката, предмет на дисертационното изследване, както различните, понякога напълно изключващи се становища в областта на учението за безналичните акции, още повече, че проблемите се увеличават и усложняват с развитието на търговското /акционерното/ право.

Общата ми оценка за дисертационния труд е положителна. Обогатяват се съществуващи правни знания в правната наука с определена практическа насоченост. Докторантът Росен Балтов показва, че може да работи самостоятелно и да подхожда аналитично към съществуващи в науката становища.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на тема „Безналични акции" отговаря на нормативните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор", с оглед на което препоръчвам на Росен Петков Балтов да се даде образователна и научна степен "доктор" по професионално направление: 03.06. Право, Гражданско и семейно право: 05.05.08.

ВАРНА-СОФИЯ, 3 януари 2016 **РЕЦЕНЗЕНТ:**